Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (sedmo vijeće)

2. travnja 2020.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Direktiva 2003/55/EZ – Zajednička pravila za unutarnje tržište prirodnog plina – Zaštita potrošača – Članak 3. stavak 3. i Prilog A točka (b) – Transparentnost općih uvjeta ugovora – Obveza pravodobnog informiranja potrošača odmah nakon povećanja cijene”

U predmetu C-765/18,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Landgericht Koblenz (Zemaljski sud u Koblenzu, Njemačka), odlukom od 1. listopada 2018., koju je Sud zaprimio 6. prosinca 2018., u postupku

Stadtwerke Neuwied GmbH

protiv

RI,

SUD (sedmo vijeće),

u sastavu: P. G. Xuereb (izvjestitelj), predsjednik vijeća, T. von Danwitz i A. Kumin, suci,

nezavisni odvjetnik: H. Saugmandsgaard Øe,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani postupak,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

– za Stadtwerke Neuwied GmbH, J. Müller, *Rechtsanwalt*,

– za Europsku komisiju, O. Beynet i M. Noll-Ehlers, u svojstvu agenata,

odlučivši, nakon što je saslušao nezavisnog odvjetnika, da u predmetu odluči bez mišljenja,

donosi sljedeću

* Jezik postupka: njemački

Presudu

1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 3. stavka 3. u vezi s Prilogom A točkama (b) i (c) Direktive 2003/55/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2003. o zajedničkim pravilima za tržište prirodnog plina i stavljanju izvan snage Direktive 98/30/EZ (SL 2003., L 176, str. 57.).

2 Zahtjev je upućen u okviru spora između društva Stadtwerke Neuwied GmbH, kao opskrbljivača plinom, i njegova kupca, osobe RI, u vezi s isplatom zaostalih dugovanja nakon nekoliko povećanja cijene plina.

Pravni okvir

Pravo Unije

3 Uvodne izjave 2. i 3. Direktive 2003/55 glase kako slijedi:

„(2) Iskustvo stečeno provedbom te direktive pokazuje znatne prednosti koje mogu proizići iz unutarnjeg tržišta plina u pogledu povećanja učinkovitosti, smanjenja cijena, povećanja kvalitete usluge i povećanja konkurentnosti. Ipak, i dalje postoje znatni nedostaci i moguće je još unaprijediti funkcioniranje tog tržišta; među ostalim, potrebne su konkretne odredbe za osiguranje ravnopravnih tržišnih uvjeta i za smanjenje rizika dominacije tržištem i predatorskog ponašanja osiguranjem nediskriminirajućih tarifa za prijenos i distribuciju pristupom sustavu na temelju tarifa objavljenih prije njihova stupanja na snagu i osiguranjem zaštite prava ugroženih malih potrošača.

(3) Europsko vijeće, koje se 23. i 24. ožujka 2000. sastalo u Lisabonu, zatražilo je brzo poduzimanje radnji za uspostavljanje unutarnjeg tržišta u sektoru električne energije kao i plina te ubrzavanje liberalizacije u tim sektorima kako bi se uspostavilo potpuno operativno unutarnje tržište. U svojoj rezoluciji od 6. srpnja 2000. o drugom Komisijinom izvješću o stanju liberalizacije tržišta energije Europski parlament pozvao je Komisiju da donese detaljni raspored za postizanje strogo definiranih ciljeva radi postupnog postizanja potpune liberalizacije tržišta energije.” [neslužbeni prijevod]

4 U skladu s uvodnom izjavom 27. navedene direktive:

„Poštovanje zahtjeva javne usluge temeljni je element ove direktive i važno je da se u njoj odrede zajednički minimalni standardi koje poštuju sve države članice, uzimajući u obzir ciljeve zaštite potrošača, sigurnosti opskrbe, zaštite okoliša i istovjetnosti razina tržišnog natjecanja u svim državama članicama. Važno je da se zahtjevi javne usluge mogu tumačiti na nacionalnoj osnovi, uzimajući u obzir nacionalne okolnosti i poštujući pravo [Unije].” [neslužbeni prijevod]

5 Članak 2. Direktive 2003/55 sadržava sljedeće definicije:

„Za potrebe ove direktive primjenjuju se sljedeće definicije:

[…]

25. ‚kupci iz kategorije kućanstvo’ su kupci koji kupuju prirodni plin za vlastitu potrošnju u kućanstvu;

[…]

27. ‚krajnji kupci' su kupci koji kupuju prirodni plin za vlastito korištenje;

[…]" [neslužbeni prijevod]

6 Članak 3. te direktive, naslovljen „Obveze javne usluge i zaštita kupaca", u stavku 3. određuje:

„Države članice poduzimaju odgovarajuće mjere radi zaštite krajnjih kupaca i osiguravanja visoke razine zaštite potrošača te posebno osiguravaju postojanje prikladnih mjera radi zaštite ugroženih kupaca, uključujući odgovarajuće mjere namijenjene tomu da im pomognu izbjeći prekid opskrbe plinom. U tom kontekstu one mogu donijeti odgovarajuće mjere za zaštitu kupaca u udaljenim područjima koji su priključeni na plinski sustav. Države članice mogu imenovati opskrbljivača zadnjeg izbora za kupce koji su priključeni na plinski sustav. One osiguravaju visoku razinu zaštite potrošača, osobito u pogledu transparentnosti općih uvjeta ugovora, općih informacija i mehanizama za rješavanje sporova. Države članice osiguravaju da povlašteni kupac ima stvarnu mogućnost promjene opskrbljivača. U pogledu najmanje kupaca iz kategorije kućanstvo, te mjere uključuju one koje su navedene u Prilogu A." [neslužbeni prijevod]

7 Prilog A navedenoj direktivi propisuje mjere za zaštitu potrošača na sljedeći način:

„Ne dovodeći u pitanje pravila [Unije] o zaštiti potrošača, posebno Direktivu 97/7/EZ Europskog parlamenta i Vijeća [od 20. svibnja 1997. o zaštiti potrošača u pogledu ugovora na daljinu – Rezolucija Vijeća i Europskog parlamenta o članku 6. stavku 1. – Rezolucija Komisije o članku 3. i stavku 1. prvom podstavku (SL 1997., L 144, str. 19.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 12., str. 3.)] i Direktivu Vijeća 93/13/EEZ od 5. travnja 1993. o nepoštenim ugovornim odredbama u potrošačkim ugovorima (SL 1993., L 95, str. 29.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 12., str. 24.)], mjere iz članka 3. trebaju osigurati da kupci:

[…]

(b) budu pravodobno obaviješteni o svakoj namjeri izmjene ugovornih uvjeta, a pritom i o svojem pravu na raskid ugovora. Pružatelji usluga odmah pravodobno obavješćuju svoje pretplatnike o svakom povećanju naknada, a najkasnije prije isteka prvog obračunskog razdoblja nakon što povećanje stupi na snagu. Države članice osiguravaju da kupci mogu slobodno raskinuti ugovor ako ne prihvaćaju nove uvjete o kojima ih je obavijestio njihov opskrbljivač plinom;

(c) dobiju transparentne informacije o primjenjivim cijenama, tarifama i općim uvjetima u pogledu pristupa uslugama povezanima s plinom i njihova korištenja;

[…]" [neslužbeni prijevod]

Njemačko pravo

8 Članak 36. stavci 1. i 2. Energiewirtschaftsgesetza (Zakon o opskrbi energijom) glasi kako slijedi:

„Obveza osnovne opskrbe

(1) Poduzeća za opskrbu energijom obvezna su učiniti javnima opće uvjete i cijene povezane s niskonaponskom ili niskotlačnom opskrbom za područje distribucijske mreže na kojem osiguravaju osnovnu opskrbu kupcima iz kategorije kućanstvo i objaviti ih na internetu te opskrbljivati sve kupce iz kategorije kućanstvo pod tim uvjetima i u skladu s tim cijenama. Obveza osnovne opskrbe ne primjenjuje se kada poduzeće za opskrbu energijom zbog gospodarskih razloga nije u mogućnosti pružiti opskrbu energijom.

(2) Pružatelji usluge osnovne opskrbe iz stavka 1. su poduzeća za opskrbu energijom koja najviše opskrbljuju kupce iz kategorije kućanstva u općem području opskrbe […]"

9 U skladu s člankom 1. stavkom 1. Verordnunga über allgemeine Bedingungen für die Gasverordnung von Tarifkunden (Uredba o općim uvjetima za opskrbu plinom kupaca na koje se primjenjuje standardna tarifa) od 21. lipnja 1979. (BGBl. 1979., str. 676.) (u daljnjem tekstu: AVBGasV):

„Uvjeti u skladu s kojima su poduzeća za opskrbu plinom obvezna […] priključiti svaku osobu na svoju distribucijsku mrežu i opskrbljivati plinom po općim tarifama utvrđeni su u člancima 2. do 34. ove uredbe. Navedeni uvjeti sastavni su dio ugovora o opskrbi."

10 Na temelju članka 4. stavka 2. AVBGasV-a, izmjene uvjeta i općih tarifa stupaju na snagu tek nakon njihove službene objave.

11 U članku 32. stavcima 1. i 2. AVBGasV-a propisano je:

„(1) Ugovorni odnos nastavlja se bez prekida dok ga jedna od stranaka ne raskine, uz otkazni rok od mjesec dana koji počinje teći na kraju kalendarskog mjeseca […]

(2) Ako poduzeće za opskrbu plinom izmijeni opće tarife ili opće uvjete u okviru ove uredbe, kupac može raskinuti ugovor uz otkazni rok od dva tjedna koji počinje teći na kraju kalendarskog mjeseca koji je uslijedio nakon službene objave.

[…]"

12 AVBGasV je stavljen izvan snage Gasgrundversorgungsverordnungom (Uredba o osnovnoj opskrbi plinom) od 26. listopada 2006. (BGBl. 2006. I, str. 2396.), kako je izmijenjen Zakonom od 29. kolovoza 2016. (BGBl. 2016. I, str. 2034.). Članak 5. stavci 2. i 3. Uredbe o osnovnoj opskrbi plinom predviđa:

„(2) Sve izmjene općih cijena i dodatnih uvjeta stupaju na snagu početkom mjeseca, pod uvjetom da su objavljene najmanje šest tjedana prije. Pružatelj usluge osnovne opskrbe obvezan je, istodobno s objavom, uputiti svojim klijentima dopis kojim ih obavještava o planiranim izmjenama i objaviti ih na svojoj internetskoj stranici; u tom kontekstu mora pojasniti doseg, razloge i uvjete izmjene te čitljivo uputiti klijente na prava iz stavka 3. kao i na informacije iz članka 2. stavka 3. prve rečenice točke 7.

(3) Prilikom izmjene općih cijena ili dodatnih uvjeta, klijent ima pravo u trenutku stupanja na snagu navedenih izmjena raskinuti ugovor bez otkaznog roka […]"

Glavni postupak i prethodna pitanja

13 Stadtwerke Neuwied opskrbljivač je prirodnim plinom ustrojen kao društvo njemačkog privatnog prava, ali koje je, kao komunalno poduzeće zaduženo za pružanje usluga od općeg interesa u korist javnog tijela, pod nadzorom države, pri čemu je grad Neuwied (Njemačka) jedini vlasnik njegovih udjela, a gradonačelnik tog grada član njegova nadzornog odbora.

14 Osoba RI klijent je Stadtwerkea Neuwied od 28. srpnja 2004. Taj opskrbljivač plinom ispunio je svoje obveze pružatelja usluga u okviru ugovora o osnovnoj opskrbi. Stadtwerke Neuwied između siječnja 2005. i rujna 2011. proveo je povećanje tarifa koje su odgovarale povećanju troškova nabave prirodnog plina, uzimajući u obzir uštede ostvarene u drugim područjima plinskog sektora. Sada od osobe RI zahtijeva plaćanje iznosa od 1334,71 eura, koji odgovara zaostacima koje duguje zbog tih prilagodbi tarifa. Osoba RI o navedenim prilagodbama nije bila osobno obaviještena, pri čemu treba navesti da je Statdwerke Neuwied na svojoj internetskoj stranici objavio svoje cijene i opće tarife kao i ugovorne prilagodbe. Usto, povećanja tarifa objavljena su u regionalnim tiskovinama.

15 Osoba RI pred sudom koji je uputio zahtjev tvrdila je da ugovor o opskrbi sklopljen sa Stadtwerkeom Neuwied ne sadržava valjanu klauzulu o reviziji cijena te je osporila zahtjeve tog društva. Smatra, među ostalim, da Stadtwerke Neuwied nije imao valjano pravo prilagoditi svoje cijene, da je zahtijevana cijena potrošnje nerazumna i da, pod pretpostavkom da postoji, jednostrano pravo određivanja cijena na temelju članka 4. AVBGasV-a nije bilo transparentno. Osoba RI iz toga zaključuje da su povećanja cijene plina bila nevaljana. Osim toga, osoba RI podnijela je protuzahtjev radi utvrđenja nerazumnosti i neosnovanosti cijena koje je opskrbljivač odredio te radi ostvarivanja povrata dijela iznosa koje je uplatila Stadtwerkeu Neuwied između 1. siječnja 2005. i 31. prosinca 2011.

16 Sud koji je uputio zahtjev smatra da rješenje spora koji se pred njim vodi ovisi o tumačenju odredaba Direktive 2003/55.

17 Smatra da činjenica da Stadtwerke Neuwied nije pravodobno i izravno obavijestio potrošača o povećanjima cijene plina može dovesti u pitanje valjanost tih povećanja jer se na zahtjev transparentnosti koji proizlazi iz članka 3. stavka 3. i točaka (b) i (c) Priloga A Direktivi 2003/55 može izravno pozvati u sporu poput onoga u glavnom postupku, unatoč tomu što ona u spornom razdoblju nije bila prenesena u njemačko pravo.

18 Međutim, sud koji je uputio zahtjev pojašnjava da njegov pristup pretpostavlja da se, s obzirom na to neprenošenje, zahtjev transparentnosti predviđen Direktivom 2003/55 može izravno primijeniti i da se pojedinac može na njega pozvati protiv društva privatnog prava kao što je to Stadtwerke Neuwied te da poštovanje tog zahtjeva uvjetuje samu valjanost povećanja cijena.

19 U tom pogledu ističe da je Bundesgerichtshof (Savezni vrhovni sud, Njemačka) presudio da se nacionalne odredbe koje su bile na snazi u vrijeme nastanka činjenica iz glavnog postupka ne mogu tumačiti s obzirom na Direktivu 2003/55. Budući da je usto zaključio da se ta direktiva ne primjenjuje izravno, taj je sud smatrao da takva situacija ne može dovesti do nevaljanosti spornih povećanja cijena te je Stadtwerkeu Neuwied priznao pravo da prilagodi svoje cijene na temelju dodatnog tumačenja ugovora o opskrbi plinom.

20 Sud koji je uputio zahtjev pita se treba li članak 3. stavak 3. u vezi s točkama (b) i (c) Priloga A Direktivi 2003/55 tumačiti na način da je izravna informacija kupcu o povećanju cijena uvjet valjanosti povećanja tarifa. Nadalje, pita se jesu li te odredbe izravno primjenjive jer bi se, u skladu sa sudskom praksom Suda, moglo smatrati da su bezuvjetne i dovoljno precizne te da se na njih poziva protiv subjekta, to jest Stadtwerkea Neuwied, za kojeg se, također prema sudskoj praksi Suda, može smatrati da je podređen tijelu ili nadzoru države ili da ima posebna prava šira od onih koja proizlaze iz pravila primjenjivih na odnose među pojedincima.

21 U tim je okolnostima Landgericht Koblenz (Zemaljski sud u Koblenzu, Njemačka) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

„1. Treba li članak 3. stavak 3. Direktive [2003/55] u vezi s točkama (b) i (c) njezina Priloga A tumačiti na način da im se zbog izostanka pravodobnog i izravnog obavještavanja kupaca o uvjetima, razlozima i opsegu predstojeće promjene tarife za isporuku plina protivi takva promjena tarife?

2. Ako je odgovor na prvo pitanje potvrdan:

Primjenjuje li se od 1. srpnja 2004. članak 3. stavak 3. Direktive [2003/55] u vezi s točkama (b) i (c) njezina Priloga A izravno na društvo za opskrbu koje je ustrojeno kao privatnopravna osoba (osnovano kao GmbH njemačkog prava), s obzirom na to da su navedene odredbe te direktive sadržajno bezuvjetne i stoga se mogu primijeniti bez posebnog akta o prenošenju te priznaju građanima prava u odnosu na određeni subjekt, koji unatoč svojem privatnopravnom obliku podliježe nadzoru države jer je država jedini vlasnik njegovih udjela?”

O prethodnim pitanjima

Prvo pitanje

22 Svojim prvim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 3. stavak 3. Direktive 2003/55, u vezi s točkama (b) i (c) njezina Priloga A, tumačiti na način da je, kada tarifne izmjene o kojima kupci nisu osobno obaviješteni opskrbljivač plinom zadnjeg izbora izvrši s isključivim ciljem prebacivanja povećanja troška nabave prirodnog plina, bez ostvarivanja dobiti, valjanost predmetnih tarifnih izmjena uvjetovana time da je taj opskrbljivač poštovao obveze transparentnosti i informiranja propisane tim odredbama.

23 Valja podsjetiti na to da je cilj Direktive 2003/55 poboljšati funkcioniranje unutarnjeg tržišta plina. U tom je pogledu nediskriminirajući i transparentan pristup mreži koji je dostupan po primjerenoj cijeni nužan za dobro funkcioniranje tržišnog natjecanja i od temeljne važnosti za uspostavljanje unutarnjeg tržišta plina (presuda od 23. listopada 2014., Schulz i Egbringhoff, C-359/11 i C-400/11, EU:C:2014:2317, t. 39.).

24 U tom je smislu u samom temelju Direktive 2003/55 briga za zaštitu potrošača, koja je usko povezana s liberalizacijom predmetnog tržišta i s ciljem jamčenja sigurnosti stabilne opskrbe plinom, koji se također želi postići tom direktivom (presuda od 23. listopada 2014., Schulz i Egbringhoff, C-359/11 i C-400/11, EU:C:2014:2317, t. 40.).

25 Stoga se, s obzirom na taj cilj i tu brigu izraženu u članku 3. Direktive 2003/55 u pogledu obveza pružanja javne usluge i zaštite potrošača, u njegovu stavku 3. propisuje da države članice poduzimaju odgovarajuće mjere kako bi zaštitile krajnje kupce i osigurale visoku razinu zaštite potrošača. Osim toga, države članice mogu odrediti opskrbljivača zadnjeg izbora kako bi zajamčile sigurnost opskrbe kupaca priključenih na plinski sustav. U svakom slučaju, te mjere uključuju, u pogledu najmanje kupaca iz kategorije kućanstvo, one navedene u Prilogu A toj direktivi.

26 Točka (b) Priloga A Direktivi 2003/55 precizira da je cilj mjera iz njezina članka 3. stavka 3. osigurati da pružatelji usluga odmah pravodobno obavješćuju svoje pretplatnike o svakom povećanju tarifa, a svakako prije isteka uobičajenog obračunskog razdoblja nakon što povećanje stupi na snagu. Osim toga, u skladu s tom odredbom, države članice osiguravaju da kupci mogu slobodno raskinuti ugovor ako ne prihvaćaju nove uvjete opskrbe plinom. Na temelju točke (c) Priloga A toj direktivi, kupci dobivaju transparentne informacije o primjenjivim cijenama i tarifama.

27 Međutim, valja utvrditi da se u tekstu tih odredaba ne navodi je li poštovanje obveza transparentnosti i informiranja koje imaju opskrbljivači plinom uvjet valjanosti tarifnih izmjena pružanja usluge opskrbe plinom.

28 Ipak, Sud je presudio da kupci – kako bi se mogli u potpunosti i stvarno služiti svojim pravima i, raspolažući svim relevantnim informacijama, donijeti odluku o eventualnom raskidu ugovora ili osporavanju izmjene cijene opskrbe – moraju biti pravodobno prije stupanja na snagu te izmjene obaviješteni o njezinim razlozima, uvjetima i opsegu (presuda od 23. listopada 2014., Schulz i Egbringhoff, C-359/11 i C-400/11, EU:C:2014:2317, t. 47.).

29 Iz toga proizlazi da je cilj obveza transparentnosti i informiranja propisanih u točkama (b) i (c) Priloga A Direktivi 2003/55 zajamčiti, u skladu s ciljem zaštite potrošača, da kupac može ostvariti svoje pravo na raskid ugovora ili osporavanje izmjene cijene opskrbe.

30 Kupcima se ne bi moglo zajamčiti ostvarivanje tog prava, a odredbe iz točaka (b) i (c) Priloga A Direktivi 2003/55 bile bi lišene korisnog učinka, ako bi opskrbljivač plinom povrijedio svoje obveze transparentnosti i informiranja time što bi propustio, među ostalim, osobno obavijestiti svoje kupce o predviđenoj izmjeni tarife.

31 Imajući to na umu, valja podsjetiti na to da je u posebnim okolnostima predmeta u glavnom postupku Stadtwerke Neuwied djelovao kao „opskrbljivač zadnjeg izbora" u smislu članka 3. stavka 3. Direktive 2003/55 i da se naknadnim izmjenama tarife koje je taj opskrbljivač proveo isključivo nastojalo prenijeti povećanje troška nabave prirodnog plina, bez ostvarivanja dobiti.

32 Sud je presudio da, s obzirom na to da je takav opskrbljivač plinom dužan, u skladu s obvezama nametnutima nacionalnim propisom, sklopiti ugovore s kupcima koji su to zatražili i koji imaju pravo na uvjete predviđene navedenim propisom, moraju se uzeti u obzir gospodarski interesi navedenog opskrbljivača jer on nema mogućnost izbora druge ugovorne stranke i ne može slobodno raskinuti ugovor (presuda od 23. listopada 2014., Schulz i Egbringhoff, C-359/11 i C-400/11, EU:C:2014:2317, t. 44.).

33 U tim okolnostima valja smatrati da, kada se tarifnim izmjenama koje izvrši opskrbljivač plinom samo želi prenijeti povećanje troška nabave plina na cijenu usluge a da opskrbljivač ne želi ostvariti ni najmanju dobit, nevaljanost takvih izmjena zbog toga što kupci nisu osobno obaviješteni može ozbiljno ugroziti ekonomske interese opskrbljivača plinom.

34 Slijedom toga, s obzirom na to da opskrbljivač mora jamčiti sigurnost opskrbe svojih kupaca, valjanost povećanja tarifa koje odgovara prijenosu povećanja troška nabave plina ne može ovisiti o tome jesu li navedeni kupci osobno informirani. U suprotnom, ekonomski rizik koji bi snosio opskrbljivač plinom mogao bi dovesti u pitanje ostvarenje cilja sigurnosti opskrbe koji Direktiva 2003/55 želi postići i neproporcionalno naštetiti ekonomskim interesima tog opskrbljivača.

35 Budući da se činjenicom da kupci nisu osobno obaviješteni o tarifnim izmjenama, čak i u takvoj situaciji, ugrožava zaštita potrošača, ipak je važno, s jedne strane, da kupci takvog opskrbljivača mogu u svakom trenutku raskinuti ugovor i, s druge strane, da kupcu, ako je opskrba plinom izvršena po tarifi za koju nije mogao znati prije njezina stupanja na snagu, stoje na raspolaganju odgovarajuća pravna sredstva kako bi mogao zatražiti naknadu štete koju je eventualno pretrpio zbog toga što nije bio u mogućnosti pravodobno ostvariti svoje pravo da promijeni opskrbljivača radi primjene povoljnije tarife. Na sudu koji je uputio zahtjev je da provjeri te činjenice.

36 S obzirom na prethodna razmatranja, na prvo pitanje valja odgovoriti tako da članak 3. stavak 3. Direktive 2003/55 u vezi s točkama (b) i (c) njezina Priloga A treba tumačiti na način da, kada tarifne izmjene o kojima kupci nisu osobno obaviješteni opskrbljivač plinom zadnjeg izbora izvrši s isključivim ciljem prebacivanja povećanja troška nabave prirodnog plina, bez ostvarivanja dobiti, valjanost predmetnih tarifnih izmjena nije uvjetovana time da je taj opskrbljivač poštovao obveze transparentnosti i informiranja propisane tim odredbama, pod uvjetom da kupci u svakom trenutku mogu raskinuti ugovor i da imaju na raspolaganju odgovarajuća pravna sredstva za ostvarivanje naknade štete koju su eventualno pretrpjeli zbog toga što nisu bili osobno obaviješteni o izmjenama.

Drugo pitanje

37 S obzirom na odgovor na prvo prethodno pitanje, na drugo pitanje nije potrebno odgovoriti.

Troškovi

38 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (sedmo vijeće) odlučuje:

Članak 3. stavak 3. Direktive 2003/55/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2003. o zajedničkim pravilima za tržište prirodnog plina i stavljanju izvan snage Direktive 98/30/EZ, u vezi s točkama (b) i (c) njezina Priloga A, treba tumačiti na način da, kada tarifne izmjene o kojima kupci nisu osobno obaviješteni opskrbljivač plinom zadnjeg izbora izvrši s isključivim ciljem prebacivanja povećanja troška nabave prirodnog plina, bez ostvarivanja dobiti, valjanost predmetnih tarifnih izmjena nije uvjetovana time da je taj opskrbljivač poštovao obveze transparentnosti i informiranja propisane tim odredbama, pod uvjetom da kupci u svakom trenutku mogu raskinuti ugovor i da imaju na raspolaganju odgovarajuća pravna sredstva za ostvarivanje naknade štete koju su eventualno pretrpjeli zbog toga što nisu bili osobno obaviješteni o izmjenama.

Potpisi